

2.5.2024

LIITE 5

PIENI NEULAMÄKI II, NEULALAMPI

VIREILLETULOVAIHEESSA SAADUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET SEKÄ ASEMAKAAVOITUKSEN VASTINE

Vireilletulovaiheen aineisto (osallistumis- ja arviointisuunnitelma eli OAS) annettiin tiedoksi kaupunkirakennelautakunnalle 8.2.2023 ja aineisto on ollut MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä mielipiteiden ja lausuntojen esittämistä varten 15.2.–17.3.2023. Nähtävilläoloaikana lausunnon antoi Kuopion kulttuurihistoriallinen museo. Luonnosaineistosta jätettiin myös kaksi mielipidettä.

SISÄLLYSLUETTELO:

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, 22.3.2023:	1
Yksityinen mielipide, 16.3.2023:	1
Yksityinen mielipide, 20.3.2023:	2
Asemakaavoituksen yhteinen vastine 2.5.2024:	3

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, 22.3.2023:

Kuopion kaupungin asemakaavoitus pyytää Pohjois-Savon alueellisen vastuumuseon (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) lausuntoa otsikon mukaisesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaavamutoksen tavoite on laajentaa yritys- ja teollisuusaluetta. Suunnittelualue on pääosin rakentamaton.

Pohjois-Savon alueellisella vastuumuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) tulisi mainita viranomaisissa OAS:ssa.

Yksityinen mielipide, 16.3.2023:

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry. (myöhemmin KLYY) vastustaa erittäin jyrkästi tätä asemakaavan muutossuunnitelmaa. Vastustuksemme perustuu laillisuusnäkökulmiin ja tämän kaavoituksen avulla tapahtuvaan luontoarvojen vaarantumiseen. tarpeettomuuteen.

a) Laillisuusnäkökulma:

Alue on keskeinen osa Kuopion lehtokeskusta. Alueen maaperä on poikkeuksellisen hedelmällistä ja kalkkipitoista. Tästä syystä tällä alueella on hyvin monia mm. kasveja, joita sekä Luontodirektiivi <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0043>

ja/tai Suomen oma Luonnonsuojeluasetus 160/1997 muutoksineen suojaavat. Suojaaminen tarkoittaa, että näitä lajeja ei saa tuhota eikä niiden elinpaikkoja saa muuttaa sellaiseksi, ettivät ne enää säily. Alueella on myös maisematyyppisiä, joita erityisesti Luonnonsuojeluse-
tuksen 10§ suojaa.

Se, että näitä on ennen tuhottu, ei ainakaan lakipykälien mukaan ole perustelu, että jatkossa näin voitaisiin menetellä. Viitattu direktiivi sekä asetus ovat sitovaa lainsäädäntöä.

b) Tonttitarve ja sen ratkaisut:

Asemakaavaa laadittaessa tulisi rakennusten sijoittelussa tonteille (rakentamisala), tonteille määrättävien luonnontilaisten alueiden ("maanpintaa ei saa peittää"-alueiden) sekä asema-
kaavaan merkittävien viheralueiden avulla tukea yleiskaavaan merkittyjen viheralueiden ja ekologisten käytävien laajentamista ja säilymistä.

c) Muut ihmisten ja luonnon tarpeet

Metsät ja niiden rooli hiilitaseen säilyttäjänä on tällä hetkellä kuuma keskustelun aihe. Pie-
nen Neulamäen täyskasvisen metsämaan kasvu sitoo hiilidioksidia ilmasta sekä puiden että
muiden kasvien kasvuun. Suuri osa tästä hiilestä on maaperässä, jossa sen ikä voi olla useita
satoja vuosia. Sitä vastoin, jos puita kaadetaan ja maasto muutetaan asfaltiksi, ilmakehään
siirtyy hiilidioksidia ja usein myös metaania ja typpioksiduulia, jotka kaikki ovat voimakkaita
ns. kasvihuonekaasuja ja siis vastuussa ilmaston lämpiämisestä ja talvikauden lyhenemisestä,
mihin osin Kuopion talvimatkailu perustuu. Täten säilyvät metsät ovat Kuopion kokonaisuus.
Myös Kuopion oma ilmastopoliittinen ohjelma (<https://www.kuopio.fi/ilmastopoliittinen-ohjelma>) tavoittelee kaupungin olevan vuonna 2030 ilmastoneutraali, joten tästäkään syystä
Pienen Neulamäen metsän kevytmielinen hävittäminen ei voi tulla kyseeseen.

Suomalainen ja muukin eurooppalainen teollisuus muuttuu ja vanha savupiipputeollisuus
korvaantuu muutenkin usein pienemmillä tuotantolaitoksilla ja muilla työpaikoilla. Samalla
myös ihmisten tarpeet ja arvostukset muuttuvat. Jo nyt mm. suuri biodiversiteetti ja muu-
tenkin koskematon luonto merkitsevät hyvin paljon monille ihmisille, joista osan palkka tulee
kokonaan Suomen ulkopuolelta. Biodiversiteetti ja erityisesti luontokadon esto sitovat myös
Suomea ja sitä kautta myös Kuopiota. (<https://ym.fi/kansainvalinen-biodiversiteettipoli-tiikka>). Koskematon luonto, jossa on monia harvinaisia lajeja, tästäkään syystä ei pidä eikä
saa hävittää.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.

Kuopiossa 15.3.2023

Yksityinen mielipide, 20.3.2023:

Naapurikiinteistön (xxx) puolesta esitämme seuraavaa.

Lausuntopyyntöä koskeva tausta-aineisto esittelee hanketta tässä vaiheessa luonnollisesti
varsin yleisellä tasolla, mistä syystä yksityiskohtaisempi arviointi ei ole juurikaan mahdollista.
Vaikka lausuntopyyntöä kohteena onkin kaupungin omistuksessa olevaa aluetta koskeva
asemakaavatyö, kannattaisi Pienen Neulamäen alueen suunnittelussa nojata maakuntakaa-
voihin.

Asemakaavatyössä tutkitaan mm. teollisuusalueen laajentamista luoteen suuntaan. Pidemme tärkeänä, että yleiskaavan mukainen viheralue vanhan ratapohjan suuntaan säilyy lausuntopyyntöissä esitetyn kuvan 4 mukaisena. Maakuntakaavan mukaan Pienen Neulamäen alue soveltuu myös taajama-alueeksi, jota mahdollisuutta tulisikin tässä yhteydessä tutkia laajemmin kuulemalla myös yksityisiä maanomistajia. Sama koskee myös kulkuyhteysjärjestelyjä pohjois-etelä suunnassa mukaan lukien myös esimerkiksi mk-merkinnän mukaisia yhteyksiä.

Asemakaavatyön vireilletulo selvityksessä korostetaan – aivan oikein - alueen luontoarvoja. Yleiskaavassa on useita LUO -merkinnällä varustettuja kohteita. Näitä on sekä kaupungin, että yksityisten maanomistajien alueilla. Olisi epäilemättä kaikkien etujen mukaista, että näiden LUO/LUO-1 merkintöjen tarkka sisältö olisi vähintäänkin kaikkien alueella toimivien tiedossa.

Toivomme saavamme olla tiiviisti mukana kaavatyön valmistelussa ja etenemisessä, kun suunnitelma alkaa tarkentumaan.

Kuopiossa 17.3.2023

Asemakaavoituksen yhteinen vastine 2.5.2024:

Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 Pieni Neulamäki on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi eli mm. asumisen, palveluiden, teollisuuden ja työpaikkojen alueeksi. Asemakaavoitusta ohjaa ensi sijassa kuitenkin alueella vuonna 2018 voimaan tullut oikeusvaikutteinen yleiskaava, Pienen Neulamäen osayleiskaava. Osayleiskaavatyön yhteydessä alueen taajamatoimintojen mahdollisuuksia tutkittiin tarkemmalla tasolla ottaen huomioon kaupungin tarpeet ja kuullen myös alueen maanomistajia ja muita osallisia. Tuolloin päätettiin varata Pienen Neulamäki nimenomaan työpaikka-alueeksi. Muita taajamatoimintoja kuten vakituista asumista ja palveluita alueelle ei osoitettu.

Pienen Neulamäen osayleiskaavassa on esitetty myös yleispiirteinen suunnitelma aluekokonaisuuden kulkuyhteyksistä, mm. etelä-pohjoissuuntainen pääkatu Karttulantieltä Kolmisoppeen ja alueen poikki kulkeva moottorikelkkareitti. Yleiskaavassa alueelle on osoitettu myös huomattava viheralueverkosto, joka perustuu osaksi tietoon luontoselvityksien paikallistamista arvokkaimmista alueista. Mainittakoon arvokkaimmista alueista erityisesti yleiskaavassa osoitetut rauhoitetut ja rahoitettavat luonnonsuojelualueet, Natura-alueet sekä LUO- ja LUO-1- alueet, joilla on tunnistettu erityisiä luontoarvoja. Näistä LUO-alueet sisältävät erilaisia kohteita kuten harvinaista kasvillisuutta, lahottajasieniä ja noroja. LUO-1-alueet ovat liito-oravakohteita.

Kokonaisuutena Pienen Neulamäen noin 500 hehtaarin alue on luonnon monimuotoisuudeltaan merkittävä ja alueelta tunnetaan myös uhanalaisiksi arvioituja lehtotyyppisiä ja useita suojeltuja lajeja. Tässä asemakaavatyössä suunniteltavana on noin 52 hehtaarin kokoinen alue, josta noin 37 hehtaaria on asemakaavoittamatonta maata. Asemakaava-alue on lyhennetty pohjoisosasta ja levennetty länteen päin verrattuna kaavan vireilletulovaiheessa esitettyyn kaava-alueen rajaukseen. Asemakaavaa on suunniteltu siten, että luontoarvoiltaan arvokkaimmat kohteet rajautuvat rakentamisen ulkopuolelle. Asemakaavatyön aikana suoritettavat maastokäynnit ja luontoselvitykset kesinä 2022 ja 2023 ovat täsmentäneet

kaavatyön reunaehdoja. Yhteistyö kaupungin ympäristönsuojelun asiantuntijoiden kanssa jatkuu koko kaavaprosessin ajan, jotta luontoarvot tulevat riittävällä tavalla huomioitua kaavaratkaisussa.

Asemakaavatyön luonnosaineistoon on laadittu kaksi perusratkaisultaan samantapaista kaavavaihtoehtoa, joilla aluerakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden rinnalla tutkitaan erikoisten tonttien soveltuvuutta alueelle. Vaihtoehdossa 1 painoarvoa on annettu jonkin verran enemmän alueen luonnonympäristölle ja ulkoilumahdollisuuksille, kun taas vaihtoehdossa 2 on etsitty maankäytöllisesti tehokkainta ratkaisua yritystonttitarpeen ja kaupungin talouden näkökulmasta.

Suunnitteluratkaisuun ovat vaikuttaneet ratkaisevasti myös suunnittelualueen vaihtelevat maastonmuodot. Maaston tasaamiseksi alueella on suoritettava huomattavia louhintoja. Kaavatyön aikana on suunniteltu alueen katujen ja kortteleiden korkotasoa ja mahdollisuuksia hyödyntää irtoavia massoja paikallisesti, jotta alue voidaan toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja samalla resurssiviisaasti. Lopullinen korttelisuunnitelma tasauksiin täsmenyy ehdotusvaiheessa. Kaavan ehdotusvaiheeseen tullaan laatimaan myös hulevesien hallintasuunnitelma, jossa huomioidaan muuttuvan maankäytön vaikutukset luonnonympäristöön.

Yleiskaavassa Pienen Neulamäen itäosaan osoitettu etelä-pohjois-suuntaisen pääyhteys Karttulantieltä Kolmisoppeen ei sijaitse nyt laadittavan asemakaavan alueella, vaan asemakaavassa suunnitellaan pienempää Asevarikontieksi nimettyä kokoojakatua ja pienempiä tonttikatuja Pienen Neulamäen lounaisosassa. Pienen Neulamäen osayleiskaavassa osoitettu moottorikelkkareitti on jäänyt kaava-alueen uuden rajauksen takia pois asemakaavassa tutkittavista asioista. Moottorikelkanreitin suunnittelu ei vaadi asemakaavaa, vaan reitin tutkiminen voi jatkua osayleiskaavan pohjalta.

Aikaisemmin rakentamattoman alueen muuttamisessa rakennustonteiksi kasvillisuutta ja maaperää väistämättä menetetään, samoin myös uusien yritystilojen rakentaminen, rakennusten käyttö ja lisääntyvä liikenne lisäävät kasvihuonepäästöjä, mikä kaikki heikentää hiilitasapainoa. Pienen Neulamäen yritysalueen kehittämisellä on kuitenkin suuri merkitys kaupungille: Pienen Neulamäen yritysalueen toteuttaminen on yksi tärkeimmistä pitkän aikavälin elinkeinopoliittisista tavoitteista Kuopiossa, jolla vastataan yritysten tonttikysyntään ja turvataan kaupungin kasvua ja elinvoimaa. Tämä asemakaava mahdollistaa tonttien sijoittamisen resurssiviisaasti keskeisen kaupunkirakenteen sisälle olemassa olevien verkostojen yhteyteen. Vielä toistaiseksi joukkoliikenteen liikennöinti alueella ei ole järkevästi toteutettavissa, mutta yritysaluekokonaisuuden rakentuminen pala kerrallaan osayleiskaavan osoittamalla tavalla parantaa pitkällä tähtäimellä joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiä. Resurssiviisauden ja vähähiilisyden tavoitteita edistetään suunnittelussa huolellisella massatasapainolaskennalla ja pyrkimyksellä hyödyntää louhinnassa irtoavia maamassoja paikallisesti. Kaavatyön edetessä tutkitaan kaavan ilmastovaikutuksia kaupungin käyttöön ottamalla AVA-laskurilla.

Kaava-alueen toimijoita, naapureita ja muita osallisilla on mahdollisuus tulla kuulluksi osana kaavaprosessia. Asemakaavaluonnoksia tullaan esittelemään luonnosvaiheen nähtävänäolon aikana järjestettävässä yleisötilaisuudessa.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo lisätään OAS:n osallisiin.